

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING

I BÆRUMSBARNEHAGENE

ODDENSKOGEN BARNEHAGE

Plan for å sikre barna et godt psykososialt miljø.

«Det bobler av liv»

Innhold

Formål.....	2
Innledning.....	3
Hva er mobbing?.....	3
Forebygging.....	4
Samarbeid mellom barnehage og hjem.....	5
Avdekking.....	6
Lovverk og sentraleføringer.....	6
Barnehagens rutiner for forebygging av mobbing.....	7
Tiltak ved mobbing og krenkende atferd.....	8
Vedlegg	

Formål

Barnehageloven stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser for å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn.

§1. formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling...

...Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena og skal handle raskt og ta de grep som er nødvendig for at eventuell mobbing opphører.

Styrer/daglig leder har det overordnede ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehagen. Styrer og resten av personalet skal forhindre og stoppe mobbing og mobbelignende atferd når dette skjer.

Bærum kommune legger føringer for Oddenskogen, hvor følgende vektlegges:

- Det arbeides kontinuerlig og systematisk med barnas barnehagemiljø
- Barnehagen og foresatte samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet.
- Tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger.
- Alle ansatte i barnehagen har en handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at et barn blir utsatt for krenkende atferd
- Våre lokale tiltak og vår evne til kommunikasjon og samarbeid er avgjørende for at arbeidet lykkes.
- Barnehagen følger opp rutinene i «Helhetlig opplæringsløp og overgangsrutiner»

Handlingsplanen mot mobbing er et verktøy for barnehagen for å forebygge og forhindre krenkende ord og handlinger mot barnehagebarn.

Barnehagen beskriver hvordan vi arbeider med vårt psykososiale miljø og hvordan ansatte styrkes i arbeidet mot mobbing. Vi har også et årshjul, hvor barnehagens arbeid og rutiner for å forebygge mobbing framgår. (Se vedlegg)

Foreldrene må gi barnehagen informasjon om de opplever at barnet blir mobbet/mobber. Denne informasjonen må gis i et formelt møte med leder. (Ikke tilfeldig i garderoben)

1. Innledning

Ingen barn skal bli mobbet i barnehagen. Barns opplevelse av seg selv og sin egenverdi utvikler seg i samspill med omgivelsene. Mobbing er alvorlig fordi det har store personlige konsekvenser. Barn som utsettes for mobbing fratras både livsmot og verdighet. Forskning viser at både barn som mobber, og barn som har opplevd mobbing, har en forhøyet risiko for å utvikle psykiske vansker senere. Arbeidet med å forebygge mobbing, marginalisering og utenforskap starter derfor allerede i barnehagen. Barnehagene i Bærum skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører. Samarbeid med foresatte står sentralt i det miljøskapende og mobbeforebyggende arbeidet i barnehagen. Aktiv medvirkning og godt samarbeid med foresatte er avgjørende dersom mobbing oppstår.

Alle barn og unge har rett til et oppvekst- og læringsmiljø uten mobbing. FNs Barnekonvensjon slår fast at barn og unge har rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. Mobbing svekker disse rettighetene.

1. Hva er mobbing

Mobbing blir definert ulikt. *Veilederen Barns trivsel-voksnes ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen* (Utdanningsdirektoratet) trekker fram følgende trekk fra ulike definisjoner.

- Det dreier seg om negative, fysiske og psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen.
- Den som blir utsatt for erting, plaging eller utestenging, er lett tilgjengelig som en del av et fellesskap han eller hun ikke har valgt selv.
- Det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg.

Veilederen sier også at

- Handlingen må ha en viss hyppighet og foregå over tid.
- Handlingene er planlagte eller ondsinnede.

Det er tre hovedformer for mobbing:

- Verbal mobbing (si stygge ting...)
- Fysisk mobbing (slå, sparke...)
- Utestengelse (et barn holdes utenfor...)

I barnehagen kan mobbing gjøre seg gjeldende ved at et barn har en egenopplevelse av å bli stengt ute fra leken, ikke bli akseptert, få negative kommentarer, bli dominert, undertrykket, truet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort eller manipulert, eller at voksne ser og opplever denne typen atferd i miljøet.

Det kan noen ganger være vanskelig å skille mellom erting og mobbing, men erting som foregår over tid er mobbing. Det dreier seg med andre ord ikke om enkeltstående handlinger som inngår som en del av det å være menneske, eller om barn en gang imellom ikke blir med i leken.

Det handler om negative mønstre som foregår over tid og hvor det er en ubalanse i styrkeforholdet.

2. Forebygging

Den tydelige og omsorgsfulle voksne er modell for hvordan barna møter andre. Når barn ikke får til lek og samspill med andre barn, trenger de hjelp av voksne. Noen barn strever mer enn andre. Relasjonen mellom barn og voksne er sentral i arbeidet mot mobbing i barnehagen. De voksnes forståelse av barn og barns atferd er grunnlaget for om voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, og det er de voksnes holdninger som ligger til grunn for de handlingene som utføres.

Mobbing har dårlige vekstforhold i en barnehage der voksne stadig våger å stille kritiske og åpne spørsmål til seg selv, samtidig som de styrker alt det relasjonelle arbeidet som fremmer god lek, humor og trygghet. (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen, s.127)

For å skape en barnehage fri for mobbing må barnehagen ha:

- Alle voksne har vært på COS kurs. Er bevisste på trygghetssirkelen i arbeidet med barna i hverdagen.
- Tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av voksne (se årplan)
- Voksne som legger til rette for en god start for det enkelte barn (gode strategier for tilvenning, forutsigbar dagsrytme og gode rutiner for overganger mellom aktiviteter)
- Voksne som systematisk observerer enkeltbarn og barnegruppen, og tilrettelegger for etablering av gode relasjoner og vennskap.
- Voksne som er bevisste på at det er deres ansvar at relasjonen mellom voksne og barn er gode. (se vedlegg)
- Kompetente voksne som jobber systematisk med å styrke barnas sosiale kompetanse og skaper et inkluderende og vennlig barnehagemiljø.
- Voksne som kjenner alle barna godt og tilrettelegger aktiviteter slik at de opplever mestring på sitt nivå.
- Tilstedeværende og varme voksne som viser barna tillit og formidler forventninger til dem på en tydelig måte, slik at barna lett kan forstå hva som er akseptabelt og hva som ikke er lov.
- Voksne som kan være barnas guide i utfordrende relasjoner og situasjoner – noen ganger går foran som et godt eksempel, andre ganger korrigerer, viser, leder og veileder.
- Voksne som legger til rette det fysiske miljø slik at det stimulerer til god lek.
- Engasjerte voksne som fokuserer på leken som en viktig arena for utvikling av sosiale ferdigheter.
- Voksne som har kompetanse og håndterer uønsket atferd og fremmer en positiv væremåte.
- Voksne som vektlegger et godt samarbeid med foresatte.
- Alle voksne må lese boka «Relasjoner med barn» av Herdis Palsdottir.

Med anerkjennelse som grunnfundament har den enkelte voksne, både blant de ansatte og foreldene det redskapet som trengs for å skape mobbefrie barnehager.

(Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen s. 127)

3. Samarbeid mellom barnehage og hjem

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen. Barnehagen kan ikke arbeide med verdier og holdninger alene. Det forventes at de foresatte vil samarbeide med barnehagen om forebygging av mobbing og krenkende atferd. Foresatte må derfor involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og deres relasjoner og snakke om tema mobbing, krenkende atferd og forebygging av dette på foreldresamtaler og foreldremøter. Dette innebærer også at foresatte blir informert om denne handlingsplanen mot mobbing.

Det å bli sett, møtt anerkjent og respektert, innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Alle barn og foresatte skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet, hvis de kommer med en bekymring om at et barn er utsatt for krenkende ord og handlinger.

Foresatte er barnas viktigste rollemodeller og må være varsomme med hva de sier og uttrykker, når barn er tilstede.

Foresatte bidrar til forebyggende arbeid ved å

- Hilse på, snakke med alle barn, om mulig invitere barn med hjem, og legge til rette for nye vennskap.
- Snakke positivt om andre barn, foresatte, personale og barnehage.
- Melde fra til barnehagen, dersom det oppdages erting/mobbing blant barna.
- Gi tilbakemeldinger på barnets trivsel og opplevelser.
- Følge opp informasjon og ha et tett samarbeid med barnehagen.

Avdekking

Mobbing og begynnende mobbeatferd kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha felles forståelse for hva mobbing og krenkende atferd innebærer.

Det er viktig å være observant på endringer av barns atferd. Det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd.

Handlingsplikt

Alle ansatte i barnehagen har en **handlingsplikt** som består av:

- plikt til å gjøre **undersøkelser** raskt
- plikt til å **varsle** pedagogisk leder/styrer raskt (f.eks. ved bruk av notat angående bekymring)
- plikt til å **gripe inn**

Følgende punkt er viktig for å avdekke mobbing: (se årshjul)

- *Personalet må være «tett på» barna i lek og aktiviteter for å kunne fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.*
- *Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn. (Se vedlegg)*
- *Personalet er til stede, leker og snakker med barna om hvordan de har det og er oppmerksomme på endringer i barns atferd.*
- *Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – en til en eller i gruppe.*
- *Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.*

Lovverk og sentrale føringer

- *FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (Barnekonvensjonen).*
- *Lov om barnehager § 1 og § 3.*
- *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver Kunnskapsdepartementet (2011).*
- *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 5, krav til dokumentasjon.*
- *Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager - Miljø og helse i barnehagen.*
- *Barns trivsel – voksens ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen- Utdanningsdirektoratet.*
- *Språk i barnehagen. Mye mer en prat - Utdanningsdirektoratet.*
- *Foreldreutvalget for barnehager(fub) Mobbing i barnehagen.*
- *Barnehagemelding (2015 – 2025) Bærum kommune.*
- *Kvalitetsplan for Bærumsbarnehagen 1 2015 - 2018 Bærum kommune.*
- *Helhetlig opplæringsløp og overgangsrutiner Bærum kommune.*
- *Tiltaksplan sammen for barn og unge 2015-2019 Bærum kommune.*

Vedlegg 1:Notat vedrørende krenkende atferd/mobbing i barnehagen

Barnehagens navn:	
Barnets navn:	Fødselsdato:
Avdeling:	
Bekymringen meldes til:	
Bekymringen meldes fra:	
Dato for melding:	
Hva dreier bekymringen seg om? (Stengt ute av leken, ikke bli akseptert, få negative kommentarer, undertrykket, truet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort, manipulert eller annet)	
Hvordan ble bekymringen oppdaget.	
Annen fakta informasjon:	
Straks tiltak:	

Vedlegg 2: Tiltak ved mobbing eller krenkende atferd

	Oppgaver	Ansvar	Forslag til dokumentasjon (se vedlegg)
1	Mobbing eller krenkende atferd er observert eller informert om av ansatte eller foresatte. Det meldes fortløpende videre til leder.	Den som har mottatt informasjonen eller observert handlingen.	Notat vedrørende krenkende atferd
2	Undersøkelse og observasjon settes i gang umiddelbart dersom det kommer fra at et barn ikke har det bra.	Daglig leder/faglig veileder/ped. leder	Observasjonslogg
3	Samtaler med barnet som opplever seg krenket, for å skaffe seg informasjon og gi støtte. Barnehagen skal sikre at barnets egne subjektive opplevelse kommer fram	Daglig leder, faglig veileder.	Referat
4	Samtale med foresatte til barnet som opplever seg krenket. Barnehagen har ansvar å legge til rette for godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør/må gjøres	Daglig leder, faglig veileder, ped. leder	Referat
5	Samtale barnet/barna som krenker. Er det flere som krenker snakkes det med en av gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må opphøre umiddelbart. Gjøre avtale om oppfølging.	Daglig leder/faglig veileder/ped. leder	Referat
6	Samtale med foresatte til barnet som krenker. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør/må gjøres.	Daglig leder/faglig veileder/ped. leder	Referat
7	Tiltaksplan utarbeides. På bakgrunn av undersøkelsene og observasjonene leges en tiltaksplan som presenteres de foresatte til både den som blir krenket og den som krenker. (Hver for seg) Planen utføres av samtlige ansatte. Foresatte følger opp planen hjemme.	Daglig leder/faglig veileder/ped. leder/foresatte	Tiltaksplan
8	Oppfølging. Den krenkende atferden følges opp inntil den opphører helt. Alle involverte barn skal følges opp.	Daglig leder/ faglig veileder/ ped. leder/foresatte	Observasjonslogg referat
9	Vurderingsmøte for personalet etter 1-2 uker. Fungerer iverksatte tiltak? Evt justere/videreføre tiltak	Daglig leder/faglig veileder/ped. leder	Referat
10	Nye samtaler/informasjon til foresatte til begge parter og dagens ståsted i saken. Nær dialog med foresatte bør skje kontinuerlig til saken er løst.	Daglig leder/faglig veileder/ped. leder	Referat

Vedlegg 4: Tiltaksplan når mobbing eller krenkende atferd skjer:

Tiltak.....	Ansvar.....	Gjennomført, dato og signatur

Det skal skrives referat fra alle møter.

Vedlegg 5: Referat fra møte vedrørende mobbing/krenkende atferd i barnehagen:

Skjema oppbevares i barnets mappe og foresatte får kopi

Møtedato: _____

Tilstede på møte: _____

Hva saken gjelder.....	Tiltak.....	Ansvar.....

Dato for neste oppfølgingsmøte _____

Underskrift ansatt

Underskrift foresatte

Vedlegg 6: Bekreftelse på at foresatte har lest

«Handlingsplan mot mobbing i Oddenskogen barnehage»

Planen finnes på barnehagens hjemmesider: www.oddenskogen.barnehage.no

Barnehagen ber om at svarslippen returneres til barnehagen

Barnets navn og avdeling: _____

Jeg/vi bekrefter å ha lest «Handlingsplanen mot mobbing for Oddenskogen barnehage»

Dato _____

Foresattes underskrift _____